

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 12-18 ปี ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกองการมัธยมศึกษาและกองการศึกษาเอกชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ตัวอย่างและวิธีการเลือกตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มีเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จัดแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ สังกัดกองการมัธยมศึกษา และสังกัดกองการศึกษาเอกชน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างได้โรงเรียนสังกัดกองการมัธยมศึกษา 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนจ่านกร้อง และโรงเรียนพิษณุโลกศึกษา โรงเรียนสังกัดกองการศึกษาเอกชน 1 โรงเรียนคือโรงเรียนผดุงราษฎร์

2. ในแต่ละโรงเรียนที่สุ่มเลือกมาทั้ง 3 โรงเรียน แบ่งออกเป็นโรงเรียนละ 3 กลุ่มคือกลุ่มชั้น ม.1 - ม.2, กลุ่มชั้น ม.3 - ม.4 และกลุ่มชั้น ม.5 - ม.6

3. จากกลุ่มชั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายมาเป็นห้องเรียน นักเรียนทุกคนในห้องเรียนที่ได้รับการสุ่มเลือกคือกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นในแต่ละโรงเรียนจึงมีนักเรียน 3 ห้องเรียนที่ได้รับการสุ่มเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น สามารถสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งหมด 293 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เป็นนักเรียนจากโรงเรียนผดุงราษฎร์ร้อยละ 38.60 ซึ่งเป็นจำนวนสูงสุด รองลงมาคือโรงเรียนจ่านกร้อง และโรงเรียนพิษณุโลกศึกษาตามลำดับ จำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียนดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พดุงราษฎร์	113	38.60
จ่านกร้อง	103	35.20
พิชญ์โลกศึกษา	77	26.30
รวม	293	100.00

2. กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย 150 คน เพศหญิง 143 คน คิดเป็นร้อยละ 51.20 และ 48.80 ตามลำดับ

3. กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากกำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คือมีถึง 79 คน หรือร้อยละ 27.00 รองลงมาคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีร้อยละ 21.20 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 รายละเอียดของจำนวนนักเรียนจากแต่ละระดับชั้นดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนักเรียนของแต่ละระดับชั้นที่ได้รับการสุ่มเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ระดับชั้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มัธยมศึกษาปีที่ 1	47	16.00
มัธยมศึกษาปีที่ 2	43	14.70
มัธยมศึกษาปีที่ 3	30	10.20
มัธยมศึกษาปีที่ 4	62	21.20
มัธยมศึกษาปีที่ 5	79	27.00
มัธยมศึกษาปีที่ 6	32	10.90
รวม	293	100.00

4. อายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 14.887 ปี อายุต่ำสุดคือ 12 ปี มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 อายุสูงสุดคือ 18 ปี มีจำนวน 12 คน หรือร้อยละ 4.1 ซึ่งเป็นช่วงอายุที่มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุด รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละช่วงอายุดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
12	35	11.90
13	40	13.70
14	39	13.30
15	56	19.10
16	67	22.90
17	44	15.00
18	12	4.10
รวม	293	100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือคือแบบสอบถาม 6 ชุด ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ชั้น และโรงเรียนที่กำลังศึกษา อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง

2. แบบสอบถามประสบการณ์ทางบ้านของดวงเดือน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันท์ (2520) จำนวน 30 ข้อ

ข้อคำถามที่ 1-10 เป็นคำถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน, ข้อคำถามที่ 11-20 เป็นคำถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม, ข้อคำถามที่ 21-25 เป็นคำถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายหรือทางจิตใจ และข้อคำถามที่ 26-30 เป็นคำถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล การเลี้ยงดูแต่ละแบบยังแบ่งออกเป็นการเลี้ยงดูแบบรัก

สับสนมาก แบบรักสับสนน้อย แบบควบคุมมาก แบบควบคุมน้อย แบบหลงโทษทางกายมากกว่าทางจิตใจ แบบหลงโทษทางจิตใจมากกว่าทางกาย แบบให้เหตุผลมากและแบบให้เหตุผลน้อย การจัดแบ่งออกเป็นแต่ละแบบนี้ ในงานวิจัยนี้ใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเป็นเกณฑ์ในการจัดแบ่ง นั่นคือผู้ที่ได้คะแนนมากกว่าหรือเท่ากับคะแนนเฉลี่ยในข้อคำถามที่ 1-10 จัดเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนมาก ถ้าได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยจัดเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนน้อย และกระทำเช่นเดียวกันนี้กับการเลี้ยงดูอีก 3 แบบที่เหลือ ในส่วนของการอบรมเลี้ยงดูแบบหลงโทษทางกายหรือทางจิตใจนั้น ถ้าได้คะแนนเท่ากับหรือสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยจัดเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบหลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต และในทางตรงกันข้ามถ้าได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยจัดเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบหลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย

3. แบบสอบถามอัตลักษณ์แห่งตน แปลจาก Adolescent Ego Identity Scale (AEIS) ของบาร์-โจเซฟและทซูเรียล (Bar-Joseph & Tzuriel, 1990) ซึ่งบาร์-โจเซฟและทซูเรียลใช้ศึกษาในงานวิจัยเรื่อง Suicidal Tendencies and Ego Identity in Adolescence และเสนอรายงานการวิจัยในวารสาร Adolescence ปีที่ 25 ฉบับที่ 97

ในการแปลแบบสอบถามอัตลักษณ์แห่งตนมีกระบวนการแปลคือ ผู้วิจัยแปลเป็นภาษาไทย มุกดา ชาติบัญชาชัย (1) คูแลและบัคเกลการใช้ภาษา เอลเมอร์ ฮาส (Hass, Elmour, 1992) (2) แปลกลับเป็นภาษาอังกฤษ ลอเรนซ์ มอนด์ (Maund, Lawrence, 1992) (3) ตรวจสอบความหมายภาษาไทยกับภาษาอังกฤษต้นฉบับ

ข้อคำถามเกี่ยวกับการรู้และยอมรับว่าตนเองมีเป้าหมายสำหรับอนาคต การมีความมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเอง และการรู้ว่าผู้อื่นยอมรับในความสามารถและคุณค่าของตน จำนวน 22 ข้อ การตรวจให้คะแนนข้อคำถามที่ 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 20, 21 และ 22 มีวิธีการให้คะแนนดังนี้

(1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(2) อาจารย์ภาควิชาภาษาอังกฤษ สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ อ.สันทราย

จ.เชียงใหม่

(3) อาจารย์ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เห็นด้วยอย่างยิ่งมีค่า 5 คะแนน

เห็นด้วยมีค่า 4 คะแนน

ไม่แน่ใจมีค่า 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วยมีค่า 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมีค่า 1 คะแนน

ข้อถามที่ 1, 3, 5, 10, 14, 17, 18 และ 19 ให้คะแนนตรงกันข้ามคือ

เห็นด้วยอย่างยิ่งมีค่า 1 คะแนน

เห็นด้วยมีค่า 2 คะแนน

ไม่แน่ใจมีค่า 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วยมีค่า 4 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมีค่า 5 คะแนน

ตัวอย่างข้อคำถาม (i) ไม่มีใครเข้าใจการกระทำต่าง ๆ ของฉัน

(ii) ฉันรู้จักว่าตนเองคือใคร และรู้ว่าชีวิตฉันต้องการอะไร

ก่อนการวิจัยได้นำแบบสอบถามนี้ไปหาความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษา
จำนวน 205 คน โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคมและโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยม
ศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา $\alpha = .72$

4. แบบสอบถามพฤติกรรมสัมพันธ์ภาพ วัดความดีในการทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน
ร่วมวัยจำนวน 9 ข้อ การตั้งข้อคำถามเป็นไปตามแนวคิด social integration มีวิธีการ
ตรวจให้คะแนนคือ

กระทำเป็นประจำมีค่า 4 คะแนน

กระทำเป็นบางครั้งมีค่า 3 คะแนน

กระทำน้อยครั้งมีค่า 2 คะแนน

ไม่เคยกระทำเลยมีค่า 1 คะแนน

ตัวอย่างข้อคำถาม (i) รับประทานอาหารกลางวันด้วยกัน

(ii) ไปหาเพื่อนที่บ้านหรือโทรศัพท์ไปคุยกับเพื่อน

ก่อนการวิจัยได้นำแบบสอบถามนี้ไปหาความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 209 คน โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคมและโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา $\alpha = .76$

5. แบบสอบถามความต้องการมีตรีสัมพันธ์ ซึ่งนำมาจากแบบสอบถามบุคลิกภาพ EPPS ฉบับภาษาไทยแปลโดยบุญส่ง นิลแก้ว และวิไลวรรณ ยามาดี (2522) จำนวน 9 ข้อ

แบบสอบถาม EPPS มีทั้งหมด 225 ข้อ ผู้ตอบต้องเลือกตอบข้อความใดข้อความหนึ่ง แต่ละข้อความแสดงถึงลักษณะบุคลิกภาพคือ ความต้องการด้านต่าง ๆ 15 ด้าน ความต้องการมีตรีสัมพันธ์มี 30 ข้อ แต่ข้อคำถามที่ถามเกี่ยวกับความต้องการมีตรีสัมพันธ์เป็นข้อความที่ซ้ำๆ กัน จากทั้งหมด 30 ข้อของความต้องการมีตรีสัมพันธ์จึงใช้คำถามเพียง 9 ข้อความเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้ทั้งหมด 9 ข้อความ โดยยกมาทุกถ้อยคำ ไม่ได้แก้ไขเพิ่มเติมคำพูดใด ๆ ทั้งสิ้น และจัดให้มีการตรวจให้คะแนนดังนี้

ใช้ที่สุดมีค่า 4 คะแนน

ค่อนข้างใช้มีค่า 3 คะแนน

ใช้น้อยมีค่า 2 คะแนน

ไม่ใช้เลยมีค่า 1 คะแนน

การนำมาใช้เฉพาะข้อความความต้องการมีตรีสัมพันธ์ได้รับอนุญาตจากบุญส่ง นิลแก้ว เรียบร้อยแล้ว และการที่ให้คะแนนดังนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการให้คะแนนของแบบสอบถามชุดที่ 4 และแบบสอบถามชุดที่ 6

ตัวอย่างข้อคำถาม (i) ฉันชอบผูกมิตรใหม่ ๆ

(ii) ฉันชอบคบกับเพื่อนอย่างสนิทสนม

ก่อนการวิจัยได้นำแบบสอบถามนี้ไปหาความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 205 คน โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคมและโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา $\alpha = .67$

6. แบบสอบถามความรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง แปลจาก Revised UCLA Loneliness Scale ของรัสเซล พีพลอและคัทโรนา (Russell, Peplau & Cutrona, 1980) จำนวน 20 ข้อ

ในการแปลมีกระบวนการแปลคือ อมรรรัตน์ เหมือนเงิน (4) และผู้วิจัยแปลเป็นภาษาไทย มุกดา ชาติบัญชาชัย คุณแลและบัณฑิตเกลากการใช้ภาษา ลอเรนซ์ มอนด์ (Maund, Lawrence, 1992) ตรวจสอบความหมายภาษาไทยกับภาษาอังกฤษต้นฉบับ

การตรวจให้คะแนน ข้อคำถามที่ 1, 4, 5, 6, 9, 10, 15, 16, 19, 20 มีวิธีการให้คะแนนดังนี้

รู้สึกเสมอมีค่า 4 คะแนน

รู้สึกบางครั้งมีค่า 3 คะแนน

รู้สึกน้อยครั้งมีค่า 2 คะแนน

ไม่เคยรู้สึกเลยมีค่า 1 คะแนน

ข้อคำถามที่ 2, 3, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 17, 18 ให้คะแนนตรงกันข้ามคือ

รู้สึกเสมอมีค่า 1 คะแนน

รู้สึกบางครั้งมีค่า 2 คะแนน

รู้สึกน้อยครั้งมีค่า 3 คะแนน

ไม่เคยรู้สึกเลยมีค่า 4 คะแนน

ตัวอย่างข้อคำถาม (i) ฉันเข้ากับคนที่อยู่รอบข้างได้

(ii) ฉันไม่มีเพื่อนสนิท

ก่อนการวิจัยได้นำแบบสอบถามนี้ไปหาความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 199 คน โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคมและโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา $\alpha = .85$

(4) อาจารย์สอนภาษาอังกฤษ โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อ.บางมูลนาก

จ.พิจิตร

ในแบบสอบถามชุดที่ 4 คะแนนมากบอกถึงแนวโน้มของการกระทำกิจกรรม, การอยู่ร่วมกับผู้อื่นมาก, คะแนนมากในแบบสอบถามชุดที่ 5 แสดงถึงแนวโน้มของความต้องการมีไมตรีสัมพันธ์มาก และบอกถึงความรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้างน้อยในแบบสอบถามชุดที่ 6 คะแนนของแบบสอบถามทั้ง 3 ชุดจึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากแต่ละชุดแบบสอบถามแปลงเป็นคะแนนมาตรฐาน T แล้วนำคะแนนมาตรฐาน T ของทั้ง 3 แบบสอบถามรวมกันแล้วหารด้วย 3 คะแนนเฉลี่ยที่ได้ก็คือคะแนนสัมพันธภาพระหว่างบุคคล การที่รวมคะแนนของแบบสอบถามทั้ง 3 ชุดเข้าด้วยกันเนื่องจากคะแนนของทั้ง 3 แบบสอบถามอยู่ในมาตราเดียวกันคือมาตราอันตรภาค และผู้วิจัยสันนิษฐานว่าคำถามแต่ละคำถามในแบบสอบถามทั้ง 3 ชุดแสดงถึงพฤติกรรมเดียวกันคือเรื่องสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ทั้งนี้เป็นไปตามแนวคิดเรื่องธรรมชาติและกฎวัดผลทางจิตวิทยาที่บุญส่ง นิลแก้ว (2519) กล่าวไว้คือ ผลการวัดที่อยู่ในมาตราอันตรภาคสามารถนำมาบวกและลบกันได้แม้แบบทดสอบทางจิตวิทยาใดไม่สามารถระบุออกมาได้ว่าคนนั้นมีมากกว่าอีกคนเป็น 2 เท่า 3 เท่าจริง แต่ถ้าสันนิษฐานว่าคำถามแต่ละคำถามเป็นตัวแสดงถึงพฤติกรรมด้านต่างๆ ได้ดีเท่าๆ กันแล้ว สามารถนำคะแนนมาลบหรือรวมเข้าด้วยกันและหาส่วนเฉลี่ยตัวหนึ่ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขึ้นติดต่อประสานงาน ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไปติดต่อกับผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 3 แห่ง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลทำวิจัย
2. ขึ้นดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง คือแจกแบบสอบถามในห้องเรียนของกลุ่มตัวอย่างคุณลักษณะกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และรับแบบสอบถามกลับด้วยตัวเอง

ตัวแปรของการวิจัย

1. ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของอัตลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลแตกต่างกันมีตัวแปรคือ

- 1.1 ตัวแปรอิสระ คือสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
- 1.2 ตัวแปรตาม คืออัตลักษณ์แห่งตน
2. ในการเปรียบเทียบอัตลักษณ์แห่งตนและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันมีตัวแปรคือ
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ คือการอบรมเลี้ยงดู
 - 2.2 ตัวแปรตาม คืออัตลักษณ์แห่งตนและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ในการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามทั้ง 6 ชุด และคะแนนมาตรฐาน T ของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความต้องการไม่ตรีสัมพันธ์ แบบสอบถามพฤติกรรมสัมพันธภาพและแบบสอบถามความโดดเด่นอย่างกว้าง
2. ใช้ t-Test ในการทดสอบสมมุติฐานการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล และ One-Way Anova ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง